

ПРО ТЕОРІЮ І ПРАКТИКУ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

Розглядаючи теорію і практику формування облікової політики можна констатувати, що між ними сьогодні існує доволі суттєвий розрив, зокрема, хоч теоретичні дослідження цієї проблеми в останні роки ведуться інтенсивно а на практиці зазвичай, обмежуються абстрактним і формальним наказом по підприємству, який не охоплює всю багатогранність аспектів формування облікової політики [1, с.7].

Такий стан обумовлює недосконалість теоретичних і методологічних основ облікової політики, послаблений взаємозв'язок між її теоретичними основами і практичними постулатами.

У загальному вимірі облікова політика має два рівні: макро- і мікро-, тобто державний і підприємства. Вони взаємопов'язані, доповнюють один одного і служать системі управління. На державному рівні облікова політика регламентується діючими Законами, Положеннями (стандартами). На рівні підприємств – це вибір наявних можливостей у використанні конкретних методів бухгалтерського обліку і відображення їх у наказі по підприємству. Ефективність облікової політики визначається глибиною і рівнем обґрунтування постулатів прийнятих Законами, Положеннями (стандартами). Тобто на формування облікової політики має вплив теорія, методологія і практика обліку.

Під теорією бухгалтерського обліку слід розуміти систему логічних тлумачень щодо побудови та використання облікового інструментарію: документів, рахунків, подвійного відображення, узагальнення інформації. Ця інтелектуальна дисципліна сформувалась у часах до ХХ століття. У такому зародковому стані вона існує до сьогоднішнього дня.

Коли ми проаналізуємо зміст сучасної облікової літератури, то побачимо, що в підручниках з теорії часто розглядаються прикладні питання, а в підручниках з прикладного обліку – питання теорії – методи обліку затрат, методи розподілу заготівельно-складських витрат, методи амортизації, класифікація витрат і т.д. Таким чином, теорія як наукова дисципліна розірвана на частини.

На наш погляд, поданий в теорії метод, є скоріше всього методикою, тобто сукупністю процесів здійснення обліку: від документації до балансу. Це обліковий інструментарій, а не метод. Метод – це спосіб дії для встановлення істини. Виходячи з цього – метод бухгалтерського обліку – це система забезпечення об'єктивності та достовірності інформації про функціонування

предмета дослідження – підприємства. Ця система здійснюється шляхом використання облікового інструментарію (документації, інвентаризації, оцінки, калькуляції, рахунків, подвійного запису, балансу і звітності).

Існуючі Положення (стандарти) бухгалтерського обліку є одним з офіційних документів функціонування облікової методології. Однак слід відзначити, що у діючих Положеннях викладено не «чисту» методологію, а все, що стосується обліку в цілому: теорія, методологія і методика облікових процесів. Методологія ще не стала об'єктом наукового дослідження. Можна виділити окремі методологічні принципи дієвості бухгалтерського обліку: достовірність, своєчасність та об'єктивність інформації; уніфікація результативної інформації; стандартизація облікових процесів; співставність показників і т.д.

Прикладне застосування теорії та методології не завжди відповідає потребам управління. Єдиним джерелом достовірної інформації про функціонування галузей економіки є облікова інформація. Однак облікові процеси не завжди підпорядковані методологічному принципу уніфікації результативної інформації. Внаслідок цього вихідна інформація різних підприємств є неспівставною. Наприклад, визначення фінансових результатів у малих і великих підприємствах формується за різними методиками.

Витрати операційної діяльності недостатньо досліджені з теоретичних і методологічних позицій, що призводить до плутанини при формуванні результативної інформації. Неповагою до системного бухгалтерського обліку є введення так званого податкового обліку.

В обліковій практиці виникає багато зловживань. В основному вони здійснюються на підставі фальшивих документів, а в окремих випадках на бездокументній основі. Наука наша ще не знає, як створити таку документацію, яка б унеможливила відступ від господарських операцій, що відбулися. Крім цього, існуючі методики облікових процесів не відзначаються досконалістю, що дає можливість діяти в розріз із законами.

Контрольна функція обліку недостатньо аргументована законодавчими документами і науковими дослідженнями.

На основі сказаного можна зробити висновок, що діюча облікова політика потребує більшої уваги з боку Мінфіну, керівників і головних бухгалтерів підприємств, а також науковців.

Література:

1. Журавель Г.П., Клевець В.Б., Хомин П.Я. Облікова політика підприємства в ринкових умовах: Навч. посібник.– К.: “Видавничий дім “Професіонал”, 2009.– 320 с.